

Vásárhelyi Pál Építőmérnöki és Földtudományi Doktori Iskola
2022-es évi működés értékelése
2023. június 2.

A Doktori Iskola működési szabályzatának 12.§ (3)-(4) bekezdéseknek megfelelően “Doktori Iskola működésének során folyamatosan követi és évente a DIT által értékeli” az ott meghatározott indikátorokat.

A vizsgált időszak általánosságban a 2022-es év, de az őszi félév vége nem illeszkedik a naptári évfordulóhoz, ezért a képzéssel kapcsolatos elemeket a 2022-es naptári évhez, vagy a 2021/22 tanév második (tavaszi) és a 2022/23 tanév első (őszi) félévéhez kapcsolódóan adjuk meg, amit az egyes értékelt jellemzőknél külön feltüntetünk.

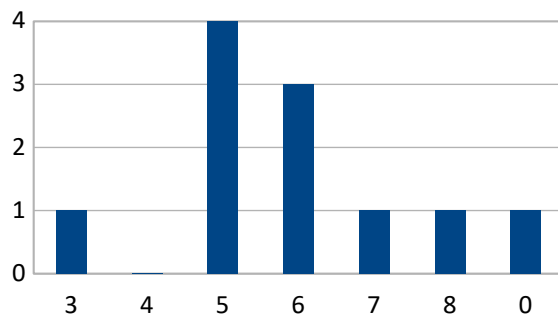
1.) PhD fokozatszerzések (fokozatszerzők száma, arányuk a felvettekhez képest, a fokozatszerzés ideje)

Ebben a pontban a 2022-es naptári évet értékeljük.

A 2022-es évben a doktori iskolában 11 sikeres doktori védés zajlott le (6 magyar, 5 külföldi hallgatóé), az Egyetemi Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (EHBTD) az értékelés összeállításakor már valamennyi esetben odaítélte a fokozatot. (Előfordulhat, hogy ez áthúzódik a következő évre, de ugyanígy az előző évről is áthúzódhat döntés: az értékelés összeállításakor egységesen a fenti módon számolva ezek a kis különbségek kiegyenlítődnek.)

A pontosan négy év alatt befejezett doktori képzés és eljárás szinte kivitelezhetetlen, ezért a felvett hallgatókhoz történő viszonyításnál a négy évvel korábbi naptári évben felvett hallgatók számához viszonyítunk. A 2018-as naptári évben (2017/18 tanév második félév és 2018/19 tanév első félév) 18 hallgató kezdte meg a képzését a doktori iskolában, hozzájuk viszonyítva a fokozatszerzési arány 61,1%. A megelőző 2-3 év 41-42 % körüli arányához képest ez jó eredménynek tekinthető, a sokéves átlag fölötti eredmény.

A fokozatszerzés idejénél a doktori iskoládoktori.hu történő beiratkozás éve és a védés éve közötti különbséget számoljuk. A fokozatszerzés átlagos ideje így 6.2 év lett, az eloszlást az alábbi ábra mutatja:

Fokozatszerzés ideje: védés éve – képzés kezdetének éve¹

A fokozatszerzés tipikus ideje 5-6 év. Az érvényes szabályok szerint a négy éves képzés végén megszerzett abszolutórium után további egy év áll a hallgató rendelkezésére az értekezés beadására, amit a HBDT döntése a bírálati eljárás megindításáról, a bírálatok elkészülte és a védés követ. Jelen beszámolási időszakhoz kapcsolódik, hogy a 2020-as tavaszi félévben a doktoranduszok nem léphettek az egyetem területére, ezért a Magyar Közlöny 2021/76. számában megjelent 217/2021. (IV. 30.) Korm. rendelet szerint² egyes hallgatók további egy év kedvezményt kaptak az értekezés

¹ Megj.: A BME DHSz szerint a képzés megkezdése utáni 8 év elteltével csak EHBTD engedéllyel tüntethető fel a témavezető. Ez ritka, és ez az oka, hogy a 8 évnél hosszabb időket egyetlen, 8+-szal jelölt csoportba sorolva ábrázoljuk.

² 1.§ (1) A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 53. § (4) bekezdésétől eltérően a komplex vizsgát követő négy tanéven belül kell a doktori szabályzatban meghatározottak szerinti doktori értekezést benyújtania annak, aki a komplex vizsgáját 2018. február 1-je és 2021. május 10-e között teljesítette. Ez a határidő különös méltánylást érdemlő esetekben legfeljebb egy évvel a doktori szabályzatban meghatározottak szerint

beadására.

A fokozatszerzés a doktori iskolában kiszámíthatóan folyik, a Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramtól várt pozitív hatások beérni látszanak. Javasolt intézkedés nem szükséges.

2.) Komplex vizsgát tevők száma, aránya a felvettekhez képest, a vizsgák sikeressége

Ebben a pontban a 2021/22 tanév második (tavaszi) és a 2022/23 tanév első (ősz) félévét értékeljük.

A vizsgált időszakban a képzésüket 2020/21 tanév első (ősz) és a 2020/21 tanév második (tavaszi) félévében megkezdő hallgatók az érintettek. Az alábbi táblázatba gyűjtöttük össze a felvételik és a komplex vizsgák adatait (a számadatokat mindenhol "magyar+angol=összesen" alakban adtuk meg):

Komplex vizsga ideje	2022 június	2023 január	Beszámolási időszak összesen
KV-ra jelentkezett	6+15=21	2+0=2	8+15=23
Sikeres KV	6+15=21	2+0=2	8+15=23
Míntatanterv szerint haladók felvételének féléve	2020/21/1	2020/21/2	
Felvettek száma	6+18=24	2+0=2	8+18=26
Ebből KV-ra jelentkezett	5+14=19	2+0=2	7+14=21
Ebből sikeres KV-t tett	5+14=19	2+0=2	7+14=21
Sikeres KV aránya a felvettekhez képest	79%	100%	81%

A 2020/21 tanévben felvettek közül öten nem tettek sikeres komplex vizsgát a negyedik félév végéig. Négyen az első éven belül megszakították a képzésüket, egy hallgató passzív félévek miatt nem jutott még el a komplex vizsgáig.

A komplex vizsgáig eljutott hallgatók sikerességi hányada megerősíti, hogy a komplex vizsga jelentkezési feltételül meghatározott publikációs követelmény megfelelő szűrő szerepet tölt be: az azt teljesíteni várhatóan nem tudók rövid idő után elhagyják a képzést, az azt teljesítők viszont a komplex vizsgát is sikerrel teljesítik, és a komplexvizsga-bizottság értékelése szerint jó eséllyel eljutnak az értekezés beadásáig is. Javasolt intézkedés nem szükséges.

3.) Doktoranduszok oktatási terhe (kredit)

Ebben a pontban a 2021/22 tanév második (tavaszi) és a 2022/23 tanév első (ősz) félévét értékeljük.

A vizsgált időszak két félévében 72, illetve 57 doktorandusz kapott kreditet oktatási tevékenységért, a két félévben rendre 337, illetve 267 kreditet összesen. A kapott kredit átlagos értéke 4,68, ami a kreditenkénti 30 munkaórát alapul véve félévente és hallgatónként 140 órányi oktatási tevékenységet jelent. Ebbe az átlagba nem kerültek be azok, akik az adott félévben nem oktattak, így kreditet sem szereztek.

A DI képzési programja szerint oktatási tevékenységre maximálisan 36 kredit vehető figyelembe a képzés során. A 4,68-as félévenkénti átlag 8 félév alatt 37,4 kreditet eredményezne, ha valaki minden félévben átlagos terheléssel oktat. Mivel ez csak egy átlag, ezért lehet olyan, akire ennél is nagyobb terhelés jut. A túlzott oktatási terhelés a kutatómunka kárára veszi el a doktorandusz idejét, ezért fel kell hívni a tanszékvezetők figyelmét az alábbiakra:

- a képzésen kredittel nem értékelhető oktatási tevékenységre a doktorandusz nem kötelezhető [DI Képzési program 4.§ (4) bek.];
- a doktori képzésben előírt mennyiséget meghaladó oktatási tevékenységre a BME TVSZ 179.§-

ban leírt módon munkadíjat kell fizetni [DI Képzési program 4.§ (5) bek.]; azaz a 36 feletti kreditérték helyett munkadíjjal kell elismerni az oktatási tevékenységet, de az elsődleges cél, hogy kapjon a doktorandusz elég időt a kutatási feladataira. Javasolt intézkedés: a minőségbiztosítási koordinátor tanszékvezetői értekezleten jelezze a problémát és tájékoztassa a tanszékvezetőket a fentiekről.

4.) Doktori tárgyak felvétele, a tárgyakat felvevők létszáma

Ebben a pontban a 2021/22 tanév második (tavaszi) és a 2022/23 tanév első (ősz) félévét értékeljük.

A doktori iskola kínálatában meghirdetett tárgyak esetében azok oktatása az érintett tanszékek feladata, felügyeletük elsődleges szintje a tanszék vezetője. A kis hallgatói létszámok miatt a hallgatói véleményezés sokszor nem lenne megoldható anonim módon, ugyanakkor számíthatunk a hallgatók egymás közötti információáramlására, és a tartósan gyenge oktatói teljesítmény esetén a hallgatók nem veszik fel az órát. Erre építve ebben a pontban azokat a tárgyakat vizsgáljuk, amelyeket az értékelt időszakban a tanszék meghirdetett, de senki nem jelentkezett rá. A vizsgálat során azt is nézzük, hogy a megelőző évben volt-e hallgató a tárgyon, hiszen kevés jelentkező esetén előfordul, hogy az oktató halasztja el a tárgy indítását a következő évre. (Hosszabb időre nem tanácsos, hiszen a hallgatóknak a komplex vizsgáig, azaz az első két évben kell a tanulmányi kreditek minimumát megszerezni.)

BMEEOEMDT86 Épületszerkezeti konstruktóri ismeretek

2017 óta nem vette fel senki, de 2023 tavasszal igen és el is indult a tárgy. (Eddig nem volt rá igény.)

BMEEOEMDT88 Tervezélmélet

2017 óta kétszer indult el ténylegesen a tárgy, kb. két évente van rajta hallgató. (A tanszék fontolja meg, hogy eleve csak két évente hirdesse meg a tárgyat.)

BMEEOEMDTV1 Alkáli aktivált anyagok építőmérnöki alkalmazásai

2018 óta kétszer indult el ténylegesen a tárgy, kb. két évente van rajta hallgató. (A tanszék fontolja meg, hogy eleve csak két évente hirdesse meg a tárgyat.)

BMEEOHSDT86 Szeizmikus tervezési elvek

Előző három meghirdetésre 5-6-5 jelentkezővel indult a tárgy, inkább csak egy éves kimaradásnak tűnik, nem rendszeres hiánynak.

BMEEOTMDTV2 Törésmechanika

Az előadó változása miatt, a tárgyat felvenni szándékozókval való egyeztetés után lett elhalasztva a tárgy indítása a következő évre.

Javasolt intézkedés nem szükséges.

5.) A tanszéki szemináriumok működése

Ebben a pontban a 2021/22 tanév második (tavaszi) és a 2022/23 tanév első (ősz) félévét értékeljük.

A doktoranduszok rendszeres tanszéki beszámolóik során előadókészségüket fejlesztik és a résztvevő tudományos közönségtől baráti környezetben kaphatnak visszajelzéseket az előrehaladásukról. Ezeknek a beszámolóknak a szervezését tanszéki hatáskörben lehet hatékonyan megoldani, ezért karunkon hagyományosan így történik. A tanszékvezetőktől kapott tájékoztatás alapján a beszámolókat az alábbi formátumban tartják:

A leggyakoribb megoldás, hogy a doktoranduszokat bevonják a rendszeres tanszéki KFI szemináriumokba, melyre a tanszék összes doktorandusza és oktatója, valamint esetenként külsősök is meghívást kapnak. Egy-egy ilyen szemináriumon a tanszék létszámától függően 10-40 vendég vesz részt, az előadás és az azt követő vita időtartama 40-60 perc között mozog. Az időtartam alkalmas a házivédek ugyanilyen formában történő megrendezésére is. A beszámoló időszakban négy tanszék használta ezt a módot, 1-2 hallgató maradt ki, akiket a következő évre már beütemeztek. Ugyanehhez a módszerhez tért vissza egy további tanszék, de még nem került sorra

mindenki; náluk korábban a publikációkhoz kapcsolódó, kisebb közönség előtt (3 oktató), de gyakrabban (évente 2-3 alkalom) tartott, fél-egy órás beszámolók voltak. Ugyancsak nyilvános beszámolókra készül átállni egy hatodik tanszék, ahol eddig szűkebb körben, vezető oktatók részvételével tartották a beszámolókat 1-2 órás időtartammal.

Egy tanszék workshop jelleggel szervezi a doktoranduszok beszámolóit, ahol félévente egy-egy hosszabb alkalmon az összes doktorandusz mutatja be az előrehaladását egymás és a tanszéki oktatók előtt. Egy doktoranduszra így rövidebb idő (vitával együtt 20-25 perc) jut, viszont ezt minden félévben megrendezik. A közvetlenül házivédés előtt álló hallgatók kivételével a részvétel kötelező.

Egy tanszéken nem voltak beszámolók az érintett időszakban. A DIT felhívja a tanszék vezetésének a figyelmét, hogy a doktoranduszok tevékenységének felügyelete mellett előadói képességük fejlesztésére is jól alkalmazható ez a formátum.

Javasolt intézkedés: a minőségbiztosítási koordinátor jelezze az utolsó tanszéknek a beszámoló fontosságát, és hogy a DIT felhívja a tanszék vezetésének a figyelmét, hogy a doktoranduszok tevékenységének felügyelete mellett előadói képességük fejlesztésére is jól alkalmazható ez a formátum.